

บทที่ 1
บทนำ

โรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ (Rheumatoid arthritis) จัดอยู่ในกลุ่มโรคอโตอิมมูน ซึ่งมีลักษณะเด่นคือการอักเสบเรื้อรังของ synovial joint และอาจพบอาการอื่นร่วมด้วย (extra-articular manifestation)^{1,2} ปัจจุบันสาเหตุของโรคนี้อยู่ยังไม่ทราบแน่นอน แต่คาดว่า มีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเกิดโรคนี้อาจได้แก่ระบบพันธุกรรม³ ร่วมกับปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมบางอย่าง⁴ ก่อให้เกิดความผิดปกติของระบบภูมิคุ้มกันในผู้ป่วย

ระบบ Human leukocyte antigen (HLA)⁵ เป็นระบบพันธุกรรมซึ่งควบคุมการสร้าง gene product โดยกลุ่มยีนบนแขนสั้นของโครโมโซมคู่ที่ 6 ในร่างกายคน มีหน้าที่หลักคือการนำเสนอ แอนติเจนหรือสิ่งแปลกปลอม ต่อ T cell เพื่อเกิดการตอบสนองทางระบบภูมิคุ้มกัน จากการศึกษาพบว่าผู้ป่วยโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ในเชื้อชาติต่างๆ⁶ พบอุบัติการณ์ของ HLA-DR4 บ่อยมากกว่าในคนปกติ เชื่อว่ายีนก่อให้เกิดโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์น่าจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับ HLA-DR4 ดังนั้นจึงมีผู้ศึกษา HLA-DR4 subtype ชนิดต่างๆ และพบว่าผู้ป่วยข้ออักเสบรูมาตอยด์ในเชื้อชาติต่างๆ มีความสัมพันธ์กับ HLA-DR4 subtype ที่แตกต่างกัน^{7,8,9} และยังพบว่า HLA-DR4 subtype บางชนิดมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์^{10,11,12} เพราะฉะนั้นในอนาคต การตรวจพบ HLA-DR4 subtype อาจนำมาใช้ในการพยากรณ์โรคได้

ผลจากการศึกษา HLA ในผู้ป่วยข้ออักเสบรูมาตอยด์ในคนไทยเมื่อ 7 ปีที่แล้วพบว่ามีความสัมพันธ์กับ HLA-DR4 โดยมีค่าความเสี่ยงของการเกิดโรค (Relative risk) เท่ากับ 2.61¹³ แต่ยังไม่มีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของ HLA-DR4 subtype ชนิดต่างๆ กับโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ โอกาสนี้จึงได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ HLA-DR4 subtype ต่างๆ ในคนไทย ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงปัจจัยทางระบบพันธุกรรมที่เกี่ยวข้องกับโรคข้ออักเสบรูมาตอยด์ในคนไทยได้ละเอียดชัดเจนยิ่งขึ้น